

Likabehandlingsplan

Denna plan och dess bilagor gäller för både Rydsbergsskolans grundskola och Rydsbergsskolans grundsärskola. Bilaga 2 och 5 upprättas dock i olika versioner för de två skolenheterna.

Rydsbergsskolan har nolltolerans mot alla former av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

Vårt mål är att alla elever och all personal skall trivas på Rydsbergsskolan. Alla skall kunna känna sig trygga och vi skall gemensamt arbeta aktivt mot alla former av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering.

I skollagen och i läroplanerna slås det fast att den svenska förskolan och skolan vilar på demokratins grund och att den ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna.

Vi har som uppgift att i skolan förmedla grundläggande värden såsom alla människors lika värde, människolivets okränkbarhet, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

För att ytterligare skydda alla människors lika värde har också specifika skrivningar angående kränkande behandling samt diskriminering gjorts i lagtexterna.

Kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Skolans uppdrag:

Enligt 6 kap i skollagen ang. kränkande behandling samt 3 kap. 14§-16§ i Diskrimineringslagen skall huvudmannen se till att:

- Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering. (*skollagen 6 kap 6§, Diskrimineringslagen 3 kap 14§*)
- Man förebygger och förhindrar kränkande behandling och diskriminering (*skollagen 6 kap 7§, Diskrimineringslagen 3 kap 15§*)
- Det upprättas en årlig plan/likabehandlingsplan (*skollagen 6 kap 8§, Diskrimineringslagen 3 kap 16§*)

Datum
2010-06-23

Definitioner:

Kränkande behandling:

I skollagen 6 kap. 3§ definieras kränkande behandling som:

ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Detta motsvarar det som i den gamla kallades för annan kränkande behandling. Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några

- Kränker principen om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen och att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar.

Kränkningarna kan vara

- fysiska (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar),
- verbala (t.ex. att bli hotad eller kallad hora, bög),
- psykosociala (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning),
- text- och bildburna (t.ex. klotter, brev och lappar, e-post, sms och mms).

Diskriminering:

Diskriminering definieras i Diskrimineringslagen 4 § och är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom t ex strukturer och arbetssätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

Datum
2010-06-23

I diskrimineringslagens 4 § definieras också Trakasserier (jmf kränkande behandling) som:

(..) ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med någon av de fem diskrimineringsgrunderna(..)

Elever eller föräldrar som upptäcker eller misstänker fall av kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering anmäler detta till någon vuxen på skolan. I första hand till en lärare eller annan personal i arbetslaget men man kan också vända sig till kurator, skolsköterska, skolvärd eller direkt till rektor. I fall där personal är inblandade vänder man sig direkt till rektor.

Enligt lagen diskrimineringslagen och skollagens bestämmelser om kränkande behandling av barn och elever skall skolan - om vi får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt för trakasserier, sexuella trakasserier eller annan kränkande behandling - utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling. Hur vi utreder omständigheterna, vilka åtgärder som görs och hur vårdnadshavare informeras och deltar i arbetet beskrivs i denna plan.

I skollagens 1 kap. 10 § står att vi ska ta hänsyn till barnets bästa. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas.

Enligt FN:s barnkonvention om barnets rättigheter har varje individ rätt att bli respekterad för den han/hon är. Alla har rätt till en likvärdig behandling och skydd mot alla former av våld och övergrepp.

Arbetsmiljölagen omfattar alla. Även eleverna i den svenska skolan. Arbetsmiljölagen har som mål att förebygga ohälsa och olycksfall och bidra till en bra arbetsmiljö för alla. I arbetsmiljölagen står bland annat att *"arbetsgivare och arbetstagare skall samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö"*. Detta betyder att alla skall bidra till att motverka kränkande behandling och vara delaktiga i de insatser som görs.

Förebyggande arbete

- Verksamheten planeras och bedrivs så att goda demokratiska relationer och lärmiljöer skapas. På mentorstid, arbetslagsråd och i verksamheten i övrigt arbetar vi för att eleverna skall uppleva sina studier och sin vistelse i skolan som hanterbar, begriplig och meningsfull och på så vis skapa en känsla av sammanhang (KASAM).
- Personalen har goda kunskaper om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Kompetensutveckling inom detta område ingår årligen i vår kompetensutvecklingsplan.
- Eleverna har goda kunskaper om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Formerna för arbetet med att omsätta läroplanens värdegrund i praktiken bygger på en handlingsplan för värdegrundsarbetet.

Datum
2010-06-23

- Vid fördelning av elever i grupper, elevernas placering i klassrummet och liknande är alltid läraren ansvarig.
- Utvecklingen av enhetsövergripande arbetsformer för arbetet med likabehandling beskrivs i förekommande fall i vår årligen upprättade verksamhetsplan. Denna plan bygger på en analys av verksamheten med utgångspunkt i en rad uppföljnings- och utvärderingsinstrument. Bland annat i form av enkäter och uppföljningar med personal, arbetslagsråd, elevråd, arbetsenhetsråd och enhetsråd.
- Vid läsårets start genomförs årligen en undersökning bland eleverna vilka platser och situationer på skolan som risken för trakasserier, diskriminering och annan kränkande behandling är störst.

Handlingsplan för värdegrundsarbetet finns som bilaga 1.

Åtgärder för läsåret 2011/2012 beskrivs i bilaga 2 enligt följande struktur:

Nulägesbeskrivning

1. Åtgärder för utveckling enligt uppföljningar i arbetslagsråd och arbetsenhetsråd.
2. Åtgärder för att utveckla KASAM.
3. Årets kompetensutvecklingsinsatser.
4. Åtgärder enligt handlingsplanen för värdegrundsarbetet enligt bilaga 1.
5. Åtgärder ur verksamhetsplanen.
6. Resultat av undersökningen om vilka platser och situationer på skolan som risken för trakasserier, diskriminering och annan kränkande behandling är störst.
7. Åtgärder till följd av punkt 6.

Hur upptäcker vi kränkande behandling, trakasserier och diskriminering?

All personal är skyldig att rapportera förekomst eller misstanke om förekomst av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering så att händelsen kan hanteras enligt denna likabehandlingsplan.

Rutiner för upptäckt:

- På mentorstiden tas elevens trivsel upp regelbundet.
- På arbetslagens "elevavstämningsmöten" följs eleverna kunskapsutveckling och utveckling i övrigt upp regelbundet.
- Arbetslagsråden tar kontinuerligt upp frågor om elevernas arbetsmiljö.
- Elevrådet har en fast punkt på dagordningen som belyser elevernas arbetsmiljö samt ger en möjlighet till samtal om rådande läge.

Datum
2010-06-23

- Arbetsnärskåd och enhetsråd tar upp frågan om elevernas arbetsmiljö på varje möte.
- Vid utvecklingssamtal tas frågor om trygghet och trivsel upp.
- Elevskyddsombuden deltar i arbetsmiljöarbetet.
- Vi har rutiner för uppföljning av frånvaro.

Det är viktigt att alla elever och föräldrar bidrar till tidig upptäckt genom att anmäla förekomst eller misstanke om förekomst av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering omgående till någon vuxen på skolan.

Hur utreder vi uppgifter om kränkande behandling, trakasserier och diskriminering?

När någon vuxen på skolan får kännedom om förekomst eller misstanke om förekomst av kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering kontaktas elevens mentor omgående. Alternativt meddelas någon annan lärare i arbetslaget.

Mentor ansvarar för utredningen av händelsen enligt följande arbetsgång:

1. Ta reda på fakta om händelsen via inblandade elever, personal som bevittnat händelsen, föräldrar som anmält händelsen eller andra personer som kan ha information om händelsen.
2. Dokumentera vad som framkommer under samtalen. Använd den blankett som är avsedd för ändamålet.
3. Analysera resultatet: Vad orsakade händelsen? Vad behöver göras för att förhindra att det upprepas?
4. Besluta om åtgärder, dokumentera.
5. Informera vårdnadshavare till inblandade elever senast efterföljande vardag. Undantag: Om händelsen inträffar en fredag eller dag före lov kontaktas vårdnadshavare under dagen. Informera om själva händelsen, vilka som var inblandade, vad utredningen kommit fram till och vilka åtgärder som kommer att vidtas.

Om det är personal inblandad i händelsen kontaktas istället rektor omgående. Rektor ansvarar för utredningen och beslut om åtgärder. Vid behov används skolans kurator i utredningssamtalen med inblandade elever.

Hur åtgärdar vi kränkande behandling, trakasserier och diskriminering?

Alla vuxna som bevittnar en händelse där kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer skall markera tydligt att:

- Det inte är tillåtet - vi har nolltolerans mot alla former av kränkande behandling.
- Att beteendet omedelbart skall upphöra.

Datum
2010-06-23

Därefter meddelas elevens mentor som ansvarar för utredningen av händelsen (enligt ovan).

De åtgärder som kan komma i fråga beror i första hand på om händelsen är en engångsföreteelse av bagatellartat slag, en allvarlig händelse eller en av flera upprepade händelser.

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever skall skolan vidta åtgärder för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

I vissa bagatellartade fall av engångskaraktär räcker en tillrättavisning eller ett samtal mellan mentor och elev/er där det tydligt framgår att beteendet inte är tillåtet, att vi har nolltolerans och att beteendet inte får upprepas. Här måste mentor också göra en bedömning om vårdnadshavare skall kontaktas.

Om händelsen är en av flera upprepade händelser eller om händelsen är av allvarligare art har mentor ansvar för att åtgärderna blir mer långsiktigt inriktade. Detta görs enligt följande arbetsgång.

1. Den första bedömningen som görs är om ärendet kan klassificeras som mobbning eller inte.

Vår definition av mobbning:

"Mobbning är när en eller flera personer utsätter någon för negativa handlingar upprepade gånger under en viss tid.

En negativ handling är det när någon tillfogar en annan person skada eller obehag."

Om händelsen är att betrakta som en del av pågående mobbning anmäls ärendet till antimobbningsteamet. Särskild blankett för ändamålet finns på LerNet. Antimobbningsteamets samordnare gör då först en bedömning om de efterfrågade insatserna är det lämpligaste sättet att hantera ärendet. Om inte, övergår ansvaret ånyo till mentor som ansvarar för det vidare arbetet. Om bedömningen görs att antimobbningsteamet skall hantera ärendet tas då ansvar för ärendet över enlighet med den plan som beskrivs i bilaga 3.

2. Sedan görs bedömningen om det är en konflikt mellan två eller flera elever. Om så är fallet hanteras ärendet i enlighet med bilaga 4, konflikthantering.
3. Om händelsen inte är mobbning men av allvarlig art eller en av flera upprepade kränkningar eller trakasserier upprättas åtgärdsprogram eller beslutas om andra "disciplinära eller andra särskilda åtgärder" enl. skollagen 5 kap. Samma gäller om antimobbningsteamets åtgärder inte leder till att mobbningen upphör.

Kontakta rektor och delge utredningen om händelsen varefter rektor fattar beslut om upprättande av åtgärdsprogram och/eller "disciplinära eller andra särskilda åtgärder".

Datum
2010-06-23

4. I skollagens 5 kap. finns beskrivet disciplinära åtgärder som kan bli aktuella i exempelvis fall av kränkande behandling.
5. Innan åtgärdsprogram upprättas anmäler elevens mentor ärendet till EHT som stödjer mentorn i utformandet av åtgärder.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljningar i enskilda ärenden:

- Åtgärder som vidtagits av mentor och arbetslag följs upp av mentor. Om åtgärderna inte fått önskad effekt följs arbetsplanen enligt ovan. Om åtgärderna fått önskad effekt avslutas ärendet.
- Åtgärder som vidtagits av antimobbingsteamet följs upp av antimobbingsteamet. Om åtgärderna inte fått önskad effekt följs arbetsplanen enligt ovan. Om åtgärderna fått önskad effekt avslutas ärendet.
- Åtgärder som vidtagits enligt bilaga 4, konflikthantering, följs upp av mentor. Om kurator vidtagit åtgärder följs dessa upp av kurator i samråd med mentor.
- Åtgärder som beskrivs i åtgärdsprogram följs upp av mentor. Om åtgärderna inte fått önskad effekt anmäls ärendet åter till rektor och ärendet tas upp på EHT. Efter analys av anledningar till att åtgärderna inte fungerat förändras åtgärdsprogrammet eller också vidtar åtgärder enligt punkt 4 ovan.
- Åtgärder enligt punkt 4 ovan följs upp av rektor i enlighet med skollagens 5 kap.

I alla uppföljningar skall vårdnadshavare och elev/elever medverka.

Uppföljningar på enhetsnivå av arbetet enligt likabehandlingsplanen:

- Genom årliga enkätundersökningar och andra uppföljningar med eleverna får vi en bild av elevernas upplevelse av trygghet och trivsel samt förekomst av kränkningar, trakasserier och mobbning.
- Genom medarbetarenkäter får vi en bild av personalens upplevelse av trygghet och trivsel på skolan.
- Vartannat år genomförs en föräldraenkät där trygghet, trivsel och arbetet med likabehandlingsplanen utvärderas.

Information

I början av varje läsår görs en uppföljning av likabehandlingsplanen. Denna kan göras på arbetslagsråd, elevråd, arbetsenhetsråd och enhetsråd.

Dessa uppföljningar kan sedan ligga till grund för revideringar av planen men framförallt till åtgärder enligt punkt 1 i bilaga 2.

Den årligen upprättade likabehandlingsplanen delges sedan:

- All personal vid läsårsstart

Datum
2010-06-23

- Alla elever vid läsårsstart
- Föräldrar via Rydsbergsskolans hemsida och den skolkatalog som delas ut till alla elever och vårdnadshavare under början av höstterminen.
- Vid introduktionsmötet för föräldrar i årskurs 6 läggs särskild vikt vid information och diskussion kring arbetet enligt likabehandlingsplanen.

Bilagor:

1. Handlingsplan för värdegrundsarbetet
2. Årets beslutade åtgärder
3. Antimobbningsarbetet
4. Konflikthantering
5. För allas trivsel - Rydsbergsskolans ordningsregler
6. Rydsbergsskolans jämställdhetsplan
7. Handlingsplan för arbetet mot antidemokratiska yttringar